

It has been studied that in the Soviet period, the goal and objectives of moral education of persons deprived of their liberty included the formation of their beliefs in the importance of following the norms and laws of social life. The specified goal could be achieved thanks to appropriate methods and means of external influence, which were based on the communist ideology and had a specific political basis. The article highlights the role and importance of representatives of local political departments in moral education of the convicted, as well as the role of representatives of enterprises that took care of corrective labor colonies, employees of higher educational institutions, and members of the observation committee.

It is emphasized that after the declaration of Ukraine's independence, approaches to the organization of moral education of convicts have changed, the concept now presupposes the promotion of the formation of clear moral guidelines in prisoners in accordance with legal social norms and requirements. It has been noted that with such approaches, priority is given not so much to changes in the external behavior of the convict's personality, but to deep changes related to the formation of his/her moral consciousness. It has been proved that in the implementation of moral education objectives, the importance should be placed on active cooperation between corrective colonies' administrations and prisoners' parents or other close relatives, representatives of public and religious organizations, charitable foundations, etc.

Key words: *corrective labor colonies, corrective colonies, educational work, moral education, spiritual and moral education, convicts.*

УДК 378.091.3:37.091.2-057.18

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.89.19>

Кушнірук С. А.

РОЗВИТОК ПОНЯТТЄВО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ІВЕНТ-ПЕДАГОГА В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

У статті проаналізовано основні концептуальні підходи до формування поняттєво-термінологічної грамотності майбутніх педагогів-організаторів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» і відповідно до запитів сьогодення науково обгрунтовано доцільність її формування з метою якісної професійної підготовки висококваліфікованого та конкурентоспроможного педагога. Керуючись логікою й основними категоріями, поняттями й термінами педагогіки дозвілля, створено предметно-тематичну класифікацію термінів івент-освіти, що відображена у поняттєво-термінологічних групах, які охоплює логіко-лексичні особливості освітніх компонентів психолого-педагогічної, загальнопрофесійної, науково-предметної та варіативні складових професійної підготовки. При цьому враховуються різні типи логічних зв'язків: родо-видові, видо-видові, причинно-наслідкові тощо. З'ясовано, що наукова термінологія івент-педагога у виокремлених поняттєво-термінологічних групах складається із простих лексем-термінів і складних термінів або термінів-словосполучень. У ході організації та здійснення термінологічної роботи окреслено провідні аспекти формування і розвитку поняттєво-термінологічної компетентності майбутнього івент-педагога у процесі фахової підготовки. Ґрунтовний аналіз змісту загальних і фахових компетентностей, охоплений ОПП «Педагогіка дозвілля», уможливив простежити ступені становлення, утворення та розвитку поняттєво-термінологічної грамотності майбутніх педагогів-організаторів упродовж усього періоду навчання у ЗВО. Встановлено, що основу поняттєво-термінологічної грамотності майбутніх фахівців-організаторів культурно-дозвілевої діяльності становлять власне педагогічна та фахова (спеціальна) термінологія, що репрезентує педагогіку дозвілля як культурно-освітню галузь, до якої дотичні терміносистеми суміжних гуманітарних наук.

Ключові слова: *освітньо-професійна програма, освітні компоненти, івент-освіта, поняттєво-термінологічна грамотність, термін, поняття, категорія.*

Економічний та соціальний розвиток незалежної України й трансформаційні зрушення у всіх освітніх сферах вітчизняної освіти обумовлюють посилення вимог державних стандартів і працевдавців щодо професійної підготовки випускників педагогічних закладів вищої освіти, зокрема тих, де здійснюється фахова підготовка майбутніх івент-педагогів, у ході якої враховуються методологія й особливості їх професійної діяльності. У процесі загальної та професійно-педагогічної підготовки здобувачів вищої освіти в галузі педагогіки дозвілля чільне місце належить формуванню у їхній свідомості й професійній діяльності поняттєво-термінологічної грамотності, основу якої становлять інтегральні, загальні та фахові компетентності, що забезпечують програмні результати навчання та є запорукою професійного становлення і самовдосконалення майбутнього фахівця у сфері педагогіки дозвілля.

На основі ґрунтовного аналізу статей у науковій періодиці та довідкових джерелах було з'ясовано, що поняттєво-термінологічна (термінологічна, професійно-термінологічна) компетентність майбутніх фахівців у галузі освіти становить предмет дослідження наукового доробку як вітчизняних, так і зарубіжних учених (Н. Абрамченко, Н. Бордовська, Л. Вікторова, І. Власюк, Є. Кошкіна, І. Назаренко, Г. Ракшанова й інші) та переважно інтерпретується як здатність і готовність здобувача вищої освіти грамотно (коректно) послуговуватися науковою термінологією у повсякденній трудовій діяльності у ході

кваліфікованого вирішення професійних завдань. Доцільне та коректне застосування майбутнім фахівцем категорій та понять, що становлять основу терміносистеми за спеціальністю, є показником якості засвоєння ним освітніх компонентів й оволодіння технологіями професійної діяльності, а також передумовою ефективності подальшого самоствердження як професіонала в обраній сфері трудової діяльності [1; 3, С. 115-118].

Отже, **мету статті** становить процес розвитку поняттєво-термінологічної грамотності як складової професійної компетентності майбутнього івент-педагога, що ґрунтується на опануванні ним фахової терміносистеми з урахуванням здобутків світового та вітчизняного досвіду професійної підготовки в установах вищої освіти, впровадженні практико-зорієнтованої спрямованості у процесі виконання здобувачем вищої освіти культурно-освітніх проєктів за допомогою застосування обов'язкових компонентів бакалаврської освітньо-професійної програми.

Освітньо-професійна програма «Педагогіка дозвілля» підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки складається з освітніх компонентів, що утворюють цикли загальної, професійної (психолого-педагогічної, науково-предметної) та практичної підготовки (освітні компоненти: «Дозвіллезнавство», «Теорія освітньо-дозвіллевої діяльності», «Педагогіка», «Педагогіка і психологія творчості», «Педагогічна інноватика в освітньо-дозвіллевій сфері», «Основи науково-педагогічних досліджень», «Управління освітньо-дозвіллевими проєктами», «Методика організації дозвілля у контексті івент-освіти», «Арт-педагогіка» тощо.) Варіативна складова навчального плану адаптується до навчальних можливостей студентів й відображає їх професійні інтереси (освітні компоненти – «Ігрові технології дозвілля», «Pr-технології в культурно-освітній діяльності», «Сучасні анімаційно-рекреаційні технології», «Методика організації дозвілля різних вікових і соціальних груп населення», «Технології створення та проведення анімаційно-розважальних програм і заходів» тощо) [3, С. 115-118].

Керуючись логікою й основними категоріями, поняттями й термінами педагогіки дозвілля, створено предметно-тематичну класифікацію термінів івент-освіти, що відображена у поняттєво-термінологічних групах [5, С. 17-27]. *Поняттєво-термінологічна група* охоплює логіко-лексичні особливості понять і термінів шляхом виокремлення основного системотвірного терміна (категорії) чи похідних понять, що утворюють термінологічне поле, й відповідно до внутрішньогрупової ієрархії відображає видо-родові зв'язки між ними [2, С. 107-113; 5, С. 17-27]. Основні поняттєво-термінологічні групи предметно-тематичної класифікації категорійно-поняттєвого апарату педагогіки дозвілля репрезентовано *поняттєво-термінологічними полями*, що утворені термінами, категоріями, поняттями – членами однієї групи.

Так, класифікація категорійно-поняттєвого апарату, що охоплює *загальнопрофесійну підготовку* містить такі поняттєво-термінологічні групи: 1) «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія української державності», «Українська культура», «Сучасні інформаційні технології», «Безпека життєдіяльності», «Екологія», «Філософія», «Етика і естетика» та інші; 2) *психолого-педагогічну підготовку* – поняттєво-термінологічні групи: «Теорія та історія педагогіки», «Психологія», «Основи інклюзивної освіти», «Основи андрагогіки та герогогіки» тощо; 3) *науково-предметну підготовку* – поняттєво-термінологічні групи: «Культурологія дозвілля», «Теорія та історія дозвіллезнавства в Україні й закордоном», «Теорія та методологія культурно-освітньої дозвіллевої діяльності», «Педагогіка та психологія творчості», «Основи мистецької педагогіки та інтеграція мистецтв у культурно-освітній системі дозвілля», «Арт-педагогіка й основи розвитку креативності», «Основи науково-педагогічних досліджень» та інші; 4) *варіативну складову професійної підготовки* – поняттєво-термінологічні групи: «Основи професійно-педагогічного самовдосконалення»; «Основи сценічного мовлення»; «Основи вокальної та ритмопластичної творчості»; «Проектна та франчайзингова системи дозвілля»; «Івент-технології у сфері дозвілля»; «Арт-терапевтичний практикум» тощо.

Вважаємо доцільним наголосити, що всередині виокремлених поняттєво-термінологічних груп можуть бути застосовані різні типи логічних зв'язків: родо-видові, видо-видові, причинно-наслідкові, цілого та часткового, тотожності, протилежності, послідовності тощо.

Основна наукова термінологія івент-педагога у виокремлених поняттєво-термінологічних групах складається із простих лексем-термінів: «дозвілля», «подія», «педагогіка», «сім'я», «аніматор», «рекреація», «аматор», «музей», «клуб», «парк», «театр», «гра», «знання», «освіта», «пам'ять», «мовлення», «оцінка», «поведінка», «увага», «уміння», «спілкування», «взаємозв'язок», «самостійність»; складних термінів або термінів-словосполучень: «педагогіка дозвілля», «педагог-організатор», «івент-педагог», «культурно-освітня дозвілева діяльність», «педагогічно-рекреаційна діяльність», «арт-педагогіка», «музейна педагогіка», «організація педагогічно-дозвіллевої діяльності», «педагогічно-рекреаційні проєкти», «анімаційно-волонтерська діяльність», «суб'єкт-суб'єктна партнерська взаємодія», «ділова гра», «арт-тренінг», «культурно-освітнє моделювання», «рекреаційне консультування» та інші [3, С. 115-118].

Опанування здобувачами вищої освіти науковою термінологією у царині педагогіки дозвілля відбувається у ході теоретичних (різні види лекцій: вступна, проблемно-оглядова, лекція-бесіда, лекція-диспут тощо), семінарських, лабораторних і практичних занять. Практична складова професійної підготовки майбутніх івент-педагогів передбачає залучення студентів до участі у ділових і рольових іграх, розроблення авторських (індивідуальних або колективних) культурно-освітніх проєктів/технологій анімаційного дозвілля,

конструювання орієнтовного плану виховної роботи педагога-організатора, укладання цільових арт-терапевтичних практикумів тощо.

У процесі опанування здобувачами вищої освіти навчальної інформації з освітніх компонентів, що об'єднані у цикл фахової підготовки, відбувається поступове узагальнення, становлення і розвиток термінів, категорій та понять, що утворюють основу професійної терміносистеми, якою послуговуються майбутні івент-педагоги для виконання завдань навчально-наукової та професійно-трудової діяльності, а також у повсякденному житті.

Під час ведення навчальних занять й у ході керування самостійною й навчально-науковою та професійно-трудовою діяльністю майбутніх фахівців у сфері педагогіки дозвілля викладачі кафедри та провідні спеціалісти у галузі івент-освіти формують у їхній свідомості уявлення про поняття, терміни і номені галузевої науки, а саме: ознайомлюють студентів із семантикою та етимологією лексичних одиниць – категорій, понять і термінів, що утворюють терміносистему, стежать за дотриманнями ними мовних правил і норм, рецензують їхні усні та письмові відповіді, залучають їх до участі у різноманітних видах комунікативних вправ для моделювання, організації, імітування, розв'язання та аналізу типових (іноді конфліктних) ситуацій у царині професійного спілкування.

У ході організації та здійснення термінологічної роботи доцільно враховувати такі аспекти:

– практичні завдання обов'язкових освітніх компонентах із дисциплін, охоплених циклами загальної, професійної (психолого-педагогічної, науково-предметної), практичної підготовки, мають бути спрямовані на контекстне опрацювання термінологічних одиниць (категорій, понять, термінів), з'ясування їх семантики та етимології;

– у процесі роботи над термінологічною лексикою слід орієнтуватися на створення й ведення здобувачем вищої освіти активного термінологічного словника, який забезпечить йому вільне оперування лексичними одиницями, що утворюють основу фахової терміносистеми;

– необхідно враховувати взаємозв'язок термінологічних систем вікової та педагогічної психології, дидактики, валеології та педагогіки дозвілля, що мають спільну основу – терміни суміжних гуманітарних наук: здійснювати семантико-етимологічний аналіз термінів, категорій та понять становлення і розвитку виокремлених поняттєво-термінологічних груп і полів.

Освітньо-професійна програма «Педагогіка дозвілля» для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки укладена відповідно до мети і завдань професійної підготовки майбутніх педагогів-організаторів у закладах вищої педагогічної освіти. Серед яких провідними є: підвищення загальнокультурного й інтелектуального рівнів майбутніх фахівців у сферах івент-освіти і рекреації, формування у їхній свідомості уявлень про загальну, професійну та поняттєво-термінологічну компетентності відповідно до окреслених у чинних в Україні законодавчих і нормативно-правових документах завдань освіти й виховання; сприяння становленню та розвитку *інтегральних, загальних та фахових компетентностей майбутнього івент-педагога* відповідно до НРК України – 7 рівень; FQ-EHEA – перший цикл; QF-LLL – 6, Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, ступеня вищої освіти – бакалавр, галузь знань – 01 Освіта/ Педагогіка [1; 4; 6].

У науковій періодиці та довідникових джерелах термін *«інтегральна компетентність»* інтерпретовано переважно як здатність майбутнього фахівця вирішувати професійно-педагогічні завдання та розв'язувати проблеми у галузі педагогічно-дозвілєвої діяльності й рекреації, послуговуючись при цьому відповідними контекстними технологіями, адаптованими теоріями та психолого-педагогічними методами [4; 7; 8].

Оскільки педагогічна терміносистема є складовою предметних знань майбутніх педагогів-організаторів, то формування і розвиток поняттєво-термінологічної компетентності у процесі його фахової підготовки обумовлюється здатністю вирішувати професійно-педагогічні завдання та розв'язувати проблеми у галузі педагогічно-дозвілєвої діяльності й рекреації, що свідчить про сформованість у них умінь застосовувати відповідні контекстні технології, адаптовані теорії та психолого-педагогічні методи. Водночас, серед загальних компетентностей, що вказують на опрацювання здобувачами вищої освіти термінологічної системи за фахом, вважаємо доцільним виокремити такі: здатність усвідомлювати межі поняттєво-термінологічних груп педагогіки, психології та філософії освіти та здатність застосовувати адекватні до цілей соціально-культурної діяльності управлінські технології та техніки міжособистісної взаємодії з людьми – представниками різних соціальних груп і вікових категорій. Перша загальна компетентність засвідчує сформованість умінь майбутніх фахівців у сфері педагогіки дозвілля послуговуватися загальною педагогічною термінологією на різних ступенях організації освітнього процесу у ЗВО. Друга – активність у користуванні майбутнього педагога-організатора фаховою терміносистемою під час професійної комунікації з метою розкриття суті понять івент-освіти.

Грунтовний аналіз змісту загальних компетентностей, охоплених ОПП «Педагогіка дозвілля», уможливіло простежити ступені становлення, утворення та розвитку поняттєво-термінологічної грамотності майбутніх педагогів-організаторів упродовж усього періоду навчання в ЗВО (див. табл. 1).

Варто наголосити, що відображений у таблиці 1 перелік поняттєво-термінологічних груп освітніх компонентів (ПТГОК), які забезпечують формування певної загальної компетентності, становить зміст

поняттєво-термінологічної компетентності, не ранжований за значимістю, але відповідний переліку обов'язкових освітніх компонентів ОПП «Педагогіка дозвілля».

Таблиця 1

Аналіз змісту загальних компетентностей, які забезпечують поняттєво-термінологічну грамотність майбутніх педагогів-організаторів (фрагмент)

Загальна компетентність	Поняттєво-термінологічна компетентність	Поняттєво-термінологічні групи освітніх компонентів (ПТГОК)
ЗК1. Здатність усвідомлювати межі поняттєво-термінологічних груп і полів педагогіки, психології та філософії освіти.	Грунтується на основі логіко-семантичного аналізу складників терміносистеми педагогіки, психології та філософії освіти з утворенням відповідних поняттєво-термінологічних груп і полів	1. ПТГОК «Українська культура» 2. ПТГОК «Філософія» 3. ПТГОК «Етика і естетика» 4. ПТГОК «Екологія» 5. ПТГОК «Педагогіка» 6. ПТГОК «Історія педагогіки» 7. ПТГОК «Педагогічна творчість» 8. ПТГОК «Вступ до спеціальності» 9. ПТГОК «Основи науково-педагогічних досліджень» 10. ПТГОК «Педагогіка і психологія творчості»
ЗК2. Здатність зберігати настанови моралі, послуговуватися здобутками національної культури та досягнення суспільства й примножувати їх на основі усвідомлення закономірностей становлення і розвитку педагогіки дозвілля як культурно-освітньої галузі та її значення і місця у загальній системі гуманітарного знання.	Охоплює етимологічний і логіко-семантичний аналіз розуміння загальної терміносистеми гуманітарного знання, а саме поняттєво-термінологічних груп і полів, що відображають становлення та розвиток термінології педагогіки дозвілля як культурно-освітньої галузі; контроль за сформованістю активного термінологічного словника	1. ПТГОК «Історія української державності» 2. ПТГОК «Українська культура» 3. ПТГОК «Етика і естетика» 4. ПТГОК «Теорія культурно-освітньої дозвілєвої діяльності» 5. ПТГОК «Дозвілєзнавство» 6. ПТГОК «Культурологія дозвілля» 7. ПТГОК «Основи мистецької педагогіки» 8. ПТГОК «Дозвілля в освітніх системах різних країн світу»

Відображений у сформульованих тлумаченнях категорій, термінів та понять й прогнозованих програмних результатах навчання нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти за ОПП «Педагогіка дозвілля» є спільним та єдиним підходом у вивченні студентами всіх освітніх компонентів. При цьому рівень сформованості поняттєво-термінологічної грамотності майбутніх педагогів-організаторів виразно окреслює такі програмні результати навчання: як уміння оперувати основними категоріями та поняттями педагогіки дозвілля, теорії і методики культурно-дозвілєвої діяльності тощо.

Детальний аналіз переліку фахових компетентностей здобувачів вищої освіти за ОПП «Педагогіка дозвілля» дає підстави також окреслити їх взаємозв'язок з поняттєво-термінологічною грамотністю та компетентністю (див. табл. 2).

Описані в ОПП «Педагогіка дозвілля» мовою компетентностей програмні результати навчання надають першочергової ваги професійній підготовці фахівця, який вільно послуговується основними знаннями та поняттями з педагогіки, психології, педагогіки дозвілля, теорії і методики культурно-дозвілєвої діяльності тощо. Але програмні результати навчання охоплюють не лише знання педагогічної термінології та номенклатури, але й уміння майбутнього педагога-організатора конструктивно розв'язувати професійні й проблемні завдання, здійснювати суб'єкт-суб'єктну, педагогічно доцільну, партнерську взаємодію на основі врахування настанов загальнолюдьської та християнської етики і моралі; виявляти інтереси та потреби населення у різних видах культурно-дозвілєвої діяльності й рекреації з урахуванням особливостей, віку, статі, освіти тощо. Отже, підсумовуємо, що ОПП «Педагогіка дозвілля» цілком зорієнтована на формування у майбутніх івент-педагогів фахової поняттєво-термінологічної грамотності й відповідної компетентності.

Висновок. Формування поняттєво-термінологічної компетентності у фаховій підготовці майбутніх івент-педагогів є однією з найважливіших складових якісної та відповідної до запитів сьогодення професійної підготовки висококваліфікованого та конкурентоспроможного педагога-організатора, який має ґрунтовні фахові знання й володіє сучасними професійно-педагогічними технологіями та вміннями щодо організації дозвілля з людьми різних соціальних груп і вікових категорій. Формування поняттєво-термінологічної грамотності здобувачів вищої освіти за ОПП «Педагогіка дозвілля» забезпечує певний комплекс терміносистем, які охоплені змістом освітніх компонентів з професійної підготовки майбутніх педагогів-організаторів культурно-освітньої діяльності та рекреації. В сучасних умовах розвитку вищої педагогічної освіти України, й івент-освіти зокрема, основу *поняттєво-термінологічної* грамотності майбутніх фахівців-організаторів культурно-дозвілєвої діяльності – становлять власне педагогічна та фахова (спеціальна) термінологія, що репрезентує педагогіку дозвілля як культурно-освітню галузь, до якої дотичні терміносистеми суміжних гуманітарних наук.

**Детальний аналіз змісту фахових компетентностей, що забезпечують
поняттєво-термінологічну грамотність майбутніх педагогів-організаторів (фрагмент)**

Фахова компетентність	Поняттєво-термінологічна компетентність	Поняттєво-термінологічні групи освітніх компонентів
ФК1. Здатність організувати і здійснювати педагогічно-дозвіллеву і педагогічно-рекреаційну діяльність в установах культурно-освітнього та оздоровчо-педагогічного призначення.	Грунтується на знанні фахової термінології та вмінні оперувати нею й охоплює: систему знань про суть, принципи, функції, класифікацію, структуру, рівні та види дозвіллевої діяльності; теоретичні та методичні основи та генезу культурно-освітньої дозвіллевої діяльності; формування основних знань та світоглядних орієнтацій у культурно-освітньому та дозвіллево-просвітячому просторі; опанування теоретичних основ і поглиблення знань, умінь і навичок студентів з методики організації дозвілля у просторі івент-освіти; оволодіння методиками культурно-освітньої дозвіллевої діяльності тощо.	1. ПТГОК «Екологія» 2. ПТГОК «Етика і естетика» 3. ПТГОК «Методика організації культурно-освітньої дозвіллевої діяльності» 4. ПТГОК «Теорія культурно-освітньої дозвіллевої діяльності» 5. ПТГОК «Дозвіллезнавство» 6. ПТГОК «Основи мистецької педагогіки» 7. ПТГОК «Педагогіка культурно-дозвіллевої діяльності» 8. ПТГОК «Проектна та франчайзингова системи дозвілля»
ФК3. Здатність усвідомлювати завдання професійно-педагогічної діяльності й аналізувати та передбачувати проблемні ситуації та ефективно розв'язувати їх.	Зумовлена опануванням фахової термінології, володінням уміньми розпізнавати терміни та поняття, встановлювати родо-видові зв'язки та відмінності між ними, створювати тезаурусні схеми, здійснювати формування поняттєво-термінологічних груп і полів	1. ПТГОК «Педагогіка» 2. ПТГОК «Психологія» 3. ПТГОК «Історія педагогіки» 4. ПТГОК «Арт-педагогіка» 5. ПТГОК «Управління анімаційно-рекреаційними проектами» 6. ПТГОК «Дозвілля в освітніх системах різних країн світу»

Використана література:

- Дениченко А., Мкртчян О., Білецька С., Ковтун А. Педагогіка дозвілля – запорука формування професійних компетентностей. Новий колегіум, 2020. С. 66–71.
- Кушнірук С.А. Алгоритм формування категорійно-поняттєвого апарату вітчизняної дидактики. Молодь і ринок, 6 (161), червень 2018, 107–113.
- Кушнірук С.А. Формування поняттєво-термінологічної компетентності івент-педагога всистемі професійної педагогічної підготовки. Партнерство в освіті та соціальній роботі: сучасні виклики та перспективи: матеріали міжвузів. наук.-практ. конф. (Хмельницький, 22 лют. 2022 р.). Хмельницький: ПП «А.В. Царук», 2022. С. 115–118.
- Кушнірук С.А., Дубровіна, І.В., Тепла О.М. Концептуальні підходи до формування змісту освітньо-професійної програми бакалаврського рівня «Педагогіка дозвілля». Молодь і ринок. 2022. №1 (199), січень 2022. С. 62–67.10.
- Кушнірук С.А. Становлення і розвиток категорійно-поняттєвого апарату вітчизняної дидактики (XVII – XX ст.). Частина 1. (XVII – поч. 60- х рр. XX ст.). О.С. Падалка (Наук. ред.). Київ: НПУ, 2018. С. 17-27.
- Педагогіка дозвілля. Основи івент-освіти: навчально-методичний посібник / колектив авторів: Н.М. Дем'яненко, І.В. Дубровіна, Л.А. Іванова, Л.О. Мільо, В.І. Саюк, В.О. Смікал, Н.В. Яременко; за ред. Н.М. Дем'яненко. Київ: НПУ Драгоманова, 2022. 210 с.
- Kushniruk S.A. Formation of readiness for research activity of students in the process of general-pedagogical preparation. Science and practice: Collection of scientific articles. Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, 2016. С. 262–267.14.
- Kushniruk S.A. Normative and legal frameworks of students' scientific and research activity in pedagogical universities of Ukraine (the 20th– beginning of the 21st century) // Perspectives directions of scientific researches: Collection of scientific articles. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2016. P. 302–305. URL : <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11690>.

References:

- Denychenko A., Mkrtychian O., Biletska S., Kovtun A. (2020). Pedagogical leisure – a guarantee of formation of professional competences. [Leisure pedagogy is the key to the formation of professional competences]. New collegium, pp. 66–71. [in Ukrainian].
- Kushniruk S.A. (2018). Algorithm for the formation of the category-conceptual apparatus of domestic didactics. Youth & market. No.6 (161), pp. 107–113. [in Ukrainian].
- Kushniruk S.A. (2022). Formation of conceptual and terminological competence of event teacher in the system of professional pedagogical training. Partnership in education and social work: current challenges and perspectives: materials of inter-university scientific-practical conference (Khmelnytskyi, February 22, 2022). (pp. 115–118). Khmelnytskyi. [in Ukrainian].
- Kushniruk, S.A., Dubrovina, I.V. & Tepla, O.M. (2022). Conceptual approaches to the formation of the content of the educational and professional program of the bachelor's level "Leisure Pedagogy". Youth & market. No.1 (199), pp. 62–67. [in Ukrainian].
- Kushniruk S.A. (2018). Formation and development of the category-conceptual apparatus of domestic didactics (XVII–XX centuries). Part 1. (XVII – early 60s of the XX century). Kyiv: NPU, pp.17-27. [in Ukrainian].

6. Pedahohika dozvillia. Osnovy ivent-osvity: navchalno-metodychnyi posibnyk. (2022). / kolektyv avtoriv: N.M. Demianenko, I.V. Dubrovina, L.A. Ivanova, L.O. Milto, V.I. Saiuk, V.O. Smikal, N.V. Yaremenko; za red. N.M. Demianenko. [Leisure pedagogy. Basics of event education: educational and methodological manual]. Kyiv: NPU Drahomanova, 2022. 210 p. [in Ukrainian].
7. Kushniruk, S.A. (2016). Formation of readiness for research activity of students in the process of general-pedagogical preparation. Science and practice: Collection of scientific articles. Thorpe Bowker. Melbourne, Australia, pp. 262–267.
8. Kushniruk, S.A. (2016). Normative and legal frameworks of students' scientific and research activity in pedagogical universities of Ukraine (the 20th beginning of the 21st century). Perspective directions of scientific researches: Collection of scientific articles. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, pp. 302–305. Available at: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/11690>

Kushniruk S. Development of conceptual and terminological literacy of the future event-teacher in the professional training system

The article analyzes the main conceptual approaches to the formation of conceptual and terminological literacy among future teachers-organizers of the educational and qualification level "bachelor" and scientifically substantiates the expediency of its formation for high-quality, in accordance with today's demands, professional training of a highly qualified and competitive teacher. Guided by logic and the main categories, concepts and terms of leisure pedagogy, a subject-thematic classification of event-education terms was created, reflected in conceptual-terminological groups, which covers logical-lexical features of educational components of psychological-pedagogical, general professional, scientific-subject and variable components professional training. At the same time, various types of logical connections are taken into account: genus-species, species, cause-and-effect, whole and partial, identity, opposites, sequence, etc. It was found that the scientific terminology of the event-pedagogue in the selected conceptual and terminological groups consists of simple lexeme terms and complex terms or phrase terms. During the organization and implementation of terminological work, the main aspects of the formation and development of conceptual and terminological competence in the process of professional training were highlighted future event teacher. A fundamental analysis of the content of general and professional competences, covered in the educational and professional program "Pedagogy of leisure", made it possible to trace the stages of formation, formation and development of the conceptual and terminological literacy of future teachers-organizers throughout the entire period of study at the higher education institution. It has been established that the basis of the conceptual and terminological literacy of future specialists-organizers of cultural and leisure activities is actually pedagogical and professional (special) terminology, which represents leisure pedagogy as a cultural and educational field, to which the term systems of related humanities are related.

Key words: educational and professional program, educational components, educational event, conceptual and terminological literacy, term, concept, category.

УДК 811.161.2 : 37.02

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.89.20>

Lebed Iu., Skrypnyk N., Yakovenko T., Kohutiuk O.

**WORKING WITH THE TEXT DURING LESSONS OF THE PHILOLOGY CYCLE
AS THE MAIN METHOD OF FORMING SOCIO-CULTURAL COMPETENCE**

Modern educational documents declare the importance of sociocultural development of the individual. At the same time, we emphasize that the majority of students have an insufficient level of formation of sociocultural competence, which leads to problems of communicative implementation in a multicultural society. The article is devoted to the consideration of an important linguistic didactic issue – work with the text in the classes of the philological cycle for the formation of students' socio-cultural competence. A graduate with developed socio-cultural competence is able to communicate successfully, navigate different cultures, European in particular and feel confident and comfortable in a different socio-cultural surrounding. The role of the formation of socio-cultural competence is clarified in the article. Its main structural components are considered. The peculiarities of working with texts regarding the formation of sociocultural competence are described; the stages and sequence of working with texts in the classes of the philological cycle are considered.

The main function of modern education is persons' sociocultural adaptation in the world. Sociocultural competence of the individual contributes to this. Scientists interpret sociocultural competence as a quality characteristic of a person, this quality is based on a set of acquired knowledge of value orientations, knowledge of cultural and social spheres of life; as an important factor in personality development, its socialization in modern society, self-realization and cultural self-determination; as the ability and readiness for intercultural communication with speakers of other languages and cultures. The socio-cultural issues of the texts selected for work in the classes of the philological cycle will ensure the assimilation students' spiritual and cultural values and moral norms and will contribute to their moral and aesthetic development.

A condition for the effective formation of students' sociocultural competence is such an educational and methodological model that integrates personally oriented, competent, linguistic and cultural, axiological, text-centric, communicative-situational and creative approaches. Realization of socio-cultural goals is possible if the language is studied not as a structured system, but it is studied through the prism of the cultural dimension. It is the work with the text aimed at the formation of socio-cultural competence.

Key words: text, didactic text, competence, sociocultural competence, content lines, language personality, language education, structure of sociocultural competence.